

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. М. ГЛІНКИ

Кафедра «Вокально-хорового мистецтва»

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА РОБОТИ З ХОРОМ**

Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Рівень вищої освіти	перший
Ступінь вищої освіти	бакалавр

«Хорове диригування»

Дніпро – 2019

Опис практики роботи з хором

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів - 2	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	денна форма навчання	заочна форма навчання
	Спеціальність «Музичне мистецтво»	Нормативна	
	Спеціальність (професійне спрямування) : «Хорове диригування»		
Зм. модулів – 3	Спеціалізація «Хорове диригування»	Роки підготовки:	
		4-й	
Загальна кількість годин - 60		Семестр	
		VII, VIII-ий	
		Практичні	
		Самостійна робота	
		26 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		34 год.	
	Вид контролю: залік		

Співвідношення кількості годин індивідуальних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 1 : 0.7.

АНОТАЦІЯ

Програма практики роботи з хором складена відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю “Музичне мистецтво” за першим бакалаврським рівнем.

Предметом вивчення практики роботи з хором є теоретичні засади хорового виконавства та культури вокально-хорового співу, методичні принципи формування практичних навичок роботи з хором, практика співу в хоровому колективі.

Міждисциплінарні зв'язки: взаємозв'язок практики з блоком дисциплін психолого-педагогічного, фундаментального та професійно-орієнтованого циклу навчального плану, а саме: хорознавство, історія музики, сольфеджіо, хорове аранжування, гармонія, гра на музичному інструменті, постановка голосу, психологія.

Метою викладання навчальної практики роботи з хором є формування у студентів-бакалаврів професійних якостей диригента-хормейстера, що володіє навичками управління хоровим колективом в репетиційному процесі і при виконанні концертної програми.

Завданнями даної практики є накопичення студентами досвіду виконавської діяльності, поглиблення професійних знань в процесі співочої (вокально-хорової) і диригентської практики; вдосконалення професійних навичок, в т.ч. ансамблевого співу, вокально-хорової культури в умовах роботи з колективом та засвоєння студентами-бакалаврами всього багатогранного комплексу вокально-хорових засобів музичної виразності, розвиватку творчої уяви, художнього смаку, вміння розкривати творчий задум композитора, розширяти загальний музичний кругозор студентів через практичне ознайомлення з творами різних стилів і жанрів; розвивати музичне

мислення в процесі роботи над створенням виконавської інтерпретації хорових творів; залучення до художньо-творчої діяльності факультету і вузу, до участі в мистецьких заходах (конкурсах, фестивалях тощо.), необхідних для становлення диригента.

Компетентності, результати навчання

Компетентності:

Загальні:

- Здатність до міжособистісної взаємодії;
- Здатність до критики та самокритики;
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

Фахові:

- Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару;
- Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх в процесі творчої діяльності по створенню, інтерпретації, аранжуванню, перекладу музики, звукорежисерської практики обробки звуку;
- Здатність здійснювати диригентську діяльність на базі професійних знань та навичок керівництва музичним колективом, репетиційної роботи та концертних виступів;
- Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у музикознавчій, виконавській, диригентській, композиторській, педагогічній діяльності;
- Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій, вміння організувати діяльність у професійній сфері.

Методи навчання.

- колективний проект, метод стимулювання інтереса, пояснювально-стимулюючий, метод організації колективу, метод організаційної роботи;
- консультування, збирання інформації, практичний експеримент, метод змістовного аналізу муз творів, метод художнього контексту, дослідницькі метод, метод роздумів про музику,
- пояснення, демонстрація, метод жанрової атрибуції, поліфонічний метод, метод стильового аналізу, метод створення художнього контексту;
- демонстрація, метод міжпредметних зв'язків, метод інтерактивні метод, метод синхронного аналізу, метод ототожнення та компаративного аналізу, метод керування хором;

Методи оцінювання

- практичні, робота в ансамблі чи оркестрі, технічна відповідність, організація колективу;
- практичний, усний;
- практичний, метод проведення практичного заняття;
- практичні, усні;

Заплановані результати навчання:

- Володіти розумінням, практичними навичками та методикою роботи з оркестром (хором) у диригентській діяльності, базовими знаннями організаційної та творчої роботи з колективом;
- Застосовувати теоретичні знання та навички в процесі педагогічної діяльності;
- Використовувати базові методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції;
- Використовувати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва у фаховій виконавській, композиторській, диригентській, музикознавчій та педагогічній діяльності.

Мета та завдання проходження практики роботи з хором

Мета курсу:

- формування у студентів професійних якостей диригента-хормейстера, володіючого навичками керування хоровим колективом у репетиційному процесі та при виконанні державної програми.
- поглиблення знань та вмінь, отриманих у результаті засвоєння спеціальних дисциплін, набуття практичних навичок, які сприяють комплексному формуванню загальнокультурних і професійних компетенцій для досягнення високої якості підготовки бакалаврів, що поєднують глибоку професійну підготовку, широкий освітній кругозір та творчий підхід до вирішення професійних завдань;
- накопичення та розширення хорового репертуару;
- формування хормейстерського мислення;

Завдання курсу:

- вдосконалення професійних комунікативних та музичних навичок;
- удосконалення вокально-хорових навичок ;
- набуття практичного досвіду у роботі з хором колективом;
- розвиток виконавських та організаційних здібностей;
- виявлення професійних вольових якостей студента ;
- здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у практичній діяльності;
- виховання художнього смаку завдяки естетично-цінного музичного репертуару;
- виявлення творчого підходу до рішення професійних задач.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- загальні форми організації виконавської діяльності академічного хорового колективу;
- методи організації та управління концертним процесом;
- послідовність етапів роботи над музичним твором, специфіку кожного етапу, завдання та функції диригента;
- специфіку виконавської роботи в різних аудиторіях;
- способи взаємодії хорового колективу з різними суб'єктами концертного процесу;
- закономірності психічного розвитку виконавця і особливості їх прояву в виконавському процесі в різні вікові періоди.

Вміти:

- здійснювати на високому художньому та технічному рівні музично-виконавську діяльність з академічним хором колективом і представляти її результати громадськості;
- працювати з хором, грамотно пояснюючи художні завдання і домагаючись їх втілення;

- погоджувати звучання колективу з акустикою залу;
- планувати концертний процес, складати концертні програми;
- самостійно готувати до концертного виконання хоріві твори різних стилів і жанрів; здійснювати особисту диригентську редакцію хорової партитури, створювати власні аранжування для хору;
- користуватися методами психологічної і педагогічної діагностики для вирішення виконавських завдань;
- аналізувати і критично оцінювати власне виконання;
- використовувати практичний досвід концертної роботи в педагогічній та науково-дослідній діяльності;
- застосовувати теоретичні знання та навички в процесі педагогічної діяльності;
- використовувати базові методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції.

Володіти:

- розумінням, практичними навичками та методикою роботи з оркестром (хором) у диригентській діяльності;
- базовими знаннями організаційної та творчої роботи з колективом;
- досвідом концертного хорового виконавства;
- навичками ансамблевого виконавства;
- різними видами і методами самостійної роботи над музичним твором;
- навичками вокально-хорової роботи над диханням, строем, ансамблем, нюансами, дикцією і артикуляцією в репетиційному процесі;
- різними засобами виконавської виразності;
- методикою ведення репетиційної роботи і способами взаємодії виконавця з партнерами;
- прийомами психічної саморегуляції в процесі виконавської діяльності.

Програма проходження практики роботи з хором.

Змістовний модуль 1

Робота над хоровою партитурою.

Робота студента над хоровим твором передбачає його попередній комплексний аналіз, а саме:

- аналіз хорового твору на історико-стилістичному, музично-теоретичному та вокально-хоровому рівні;
- осягнення прийомів та методів самостійної роботи над музичним твором;
- аналіз можливих складнощів у репетиційному процесі;
- структура репетицій та місто у неї окремих видів роботи: розспівування хору, робота по партіям, вокальна робота з солістами, читка з листа, робота з ансамблем, розучування хорових партій;
- досягнення та невдачі виконавської стратегії;
- виявлення власної інтерпретації виконуваного твору;
- виявлення емоційно-образного змісту твору та засобів виразності для його втілення.

Змістовний модуль 2

Процес розучування твору з хоровим колективом

Процес розучування партитури передбачає ряд логічно обумовлених етапів та ґрунтується на принципах загальної та музичної педагогіки (послідовності, систематичності, художності, емоційної усвідомленості тощо.) Перший етап (начальний) включає в себе: загальне ознайомлення колективу з музичним твором (зміст, художній образ, музичні і текстові особливості будови, ідейна спрямованість), прослуховування

партитури, розбір колективом твору в цілому або його фрагменти з листа у робочому темпі. Другий етап (підготовчий) передбачає ретельне і всебічне його вивчення кожною хоровою партією (окрема робота з кожною партією якщо потреба), роботу над усіма видами ансамблю (метро-ритмічним, темповим, тембральним, динамічним, штриховим, орфоепічним, фактурним, інтонаційним тощо), роботу над фразуванням, формуванням якості звуку та його тембральним забарвленням. Третій етап (заключний) полягає у досягненні цілісного художнього музично-виконавського ансамблю та формуванні цілісного хорового звучання на основі плану інтерпретації та охоплення єдності музичної форми.

Змістовний модуль 3

Формування та реалізація виконавської інтерпретації

Робота над формуванням диригентсько-виконавської інтерпретації ґрунтується на ретельному та всебічному аналізі хорового твору. Основні завдання такого аналізу: визначення форми музичного твору та виявлення емоційно-образного змісту і засобів виразності для його втілення у контексті жанрово-стилістичної моделі хорового твору, складання темпового і динамічного плану, виявлення кульмінаційних зон різного смислового значення; визначення особливостей у поєднанні літературних і музичних фраз; вибір художньо обґрунтованих засобів мануального втілення тексту в реальному звучанні.

Завдання хормейстера у процесі реалізації виконавського задуму:

- виявлення помилок у виконанні нотного тексту хоровим колективом з їх подальшим виправленням за допомогою різних методичних прийомів: пояснення помилки та засоби її виправлення, показ правильного виконання

(вокально або інструментально), корекція звучання за допомогою мануальних засобів;

- корегування диригентського жесту у процесі репетиційної роботи з метою відбору найбільш ефективних прийомів диригентської техніки (різні види ауфтактів, різновид віддачі, схеми тактування, штрихи тощо);
- виявлення образного змісту твору за допомогою комплексу виразних засобів диригування: обсяг та амплітуда руху, вибір диригентської позиції, тип схеми тактування (горизонтальна, вертикальна), форма кисті, міміка, положення корпусу.

Завдання з самостійної роботи

Предрепетиційна робота над комплексним освоєнням та аналізом хорової партитури;
Методичні принципи розспівування як вокально-хорової настройки хору;
Індивідуальні прийоми та методи репетиційної роботи;
Формування інтерпретації твору та музично-виконавських засобів для її реалізації;
Виявлення технічних і художніх задач, підбір мануальних прийомів у роботі з колективом;
Формування та реалізація музично-виконавської інтерпретації;
Розробка плану репетиційної роботи з хоровим колективом;
Формування професійних якостей диригента;
Втілення емоційно-образного змісту хорового твору у контексті його жанрово-стилістичної моделі.
Робота з навчально-методичною літературою та репертуарними збірниками;

Вивчення теоретичних засад роботи з хоровими колективами, психолого-педагогічні умови роботи;

Досконала робота над вибраним репертуарним матеріалом, вивчення хорової партитури, спів хорових партій, короткий аналіз твору;

Відвідування репетицій різних хорових колективів, спостереження за роботою керівників, вивчення етапів творчого та концертного життя цих хорів;

Відвідування концертів, слухання хорової музики в запису та за допомогою інтернет-ресурсів, вміння зробити аналіз виступу.

Питання до самостійної роботи:

1. Як самостійно працювати над хоровою партитурою?
2. Назвати особливості вокально-хорової роботи.
3. Які педагогічні принципи вибору репертуару для хору?
4. Які умови успішного проведення концертної практики з хоровим колективом?
5. Основні методи спілкування диригента з хором.
6. Яка роль репертуару в розвитку професійного рівня хорового колективу?
7. Проаналізувати тенденції сучасного хорового виконавства.

Проведення самостійної роботи

Процес самостійної роботи студента у межах практики роботи з хором відіграє дуже велике значення на шляху становлення професіоналізму бакалавра-хормейстера.

Студент повинен оволодіти комплексом вокально-хорових вправ для удосконалення різних сторін музичного слуху, чуття ритму, співочого дихання, дикції, розширення діапазону голосу, правильного звукоутворення тощо.

В комплекс самостійної роботи студента входить робота з хоровою партитурою, вивчення її напам'ять, спів хорових голосі по горизонталі та вертикалі, визначення вокально-хорових складнощів інтонування та шляхів їх усунення.

Підбір репертуару.

Перш ніж приступити до практичної роботи з хором студент-хормейстер повинен вибрати хорові твори. Підбір репертуару – це складний творчий процес: з одного боку, в ньому фокусуються музично-естетичний смак і культура хорового диригента; з іншого боку, підбір творів до репертуару має педагогічний характер, так як він обумовлений особливостями виконавців і репетиційними умовами.

При підборі репертуару для конкретного хорового колективу хормейстер зобов'язаний враховувати склад хору, рівень технічної оснащеності хору, його виконавські можливості, крім того, необхідно мати на увазі перспективи зростання технічні та виконавської майстерності хорового колективу. Отже, при підборі музичних творів до репертуару хору студент-хормейстер повинен керуватися наступними педагогічними принципами:

- художня цінність і значимість хорового твору (дотримання цього принципу

передбачає виховання та розвиток музично-естетичного смаку кожного учасника хору, підвищення музично-виконавської культури виконавців);

- доступність (тобто відповідність хорової партитури віковому, кількісному складу хору, ступеню його підготовленості);
- корисність (придатність партитури для вирішення технічних і виконавських завдань, які сприяють зростанню виконавського рівня хорового колективу).

Крім того, репертуар повинен бути: різноманітним за історичними епохами, стилями, жанрами, характерами і т.ін.; мати достатню кількість творів а capella (без супроводу), освоєння яких дозволяє найбільш ефективно формувати хорову майстерність.

Попередня робота диригента над хоровою партитурою.

Хоровий твір для диригента є не просто нотним і поетичним текстом, не абстрактною схемою, а самою музикою, яка повинна ожити під владними рухами диригента. Хоровому диригенту необхідно розкрити суть творчої роботи композитора і поета, наблизитися до них, зрозуміти їх творчі завдання і подумки пройти разом з ними шлях до їх вирішення, тобто знайти відповідність композиційних рішень задуму. Кінцевим завданням вивчення хорового твору є художньо-виконавська інтерпретація творчого задуму композитора (автора) засобами диригентської та вокально-хорової техніки.

Велика частина роботи диригента – це попередня робота над хоровим твором, яка проводиться до зустрічі з колективом виконавців, яка містить такі основні розділи: попереднє ознайомлення з партитурою; вивчення партитури;

планування методів роботи з хоровим колективом і підготовка до репетиційної діяльності.

Диригентське освоєння хорової партитури містить в собі:

- показ вступів і знятть, характеру співочого дихання і цезур;
- показ метру, внутрішньодольової пульсації, ритмічного малюнку, фермат;
- показ темпу і темпової агогіки всередині фрази і на межі розділів;
- показ динаміки та її змін (*crecendo*, *diminuendo*), фразування, кульмінацій;
- показ штриха і його змін;
- вибір диригентських жестів і мімічних засобів для вирішення виконавських завдань, пов'язаних з емоційно-вольовою сферою.

Після всебічного і ретельного вивчення партитури хорового твору, студент-хормейстер приступає до розучування даного твору з хоровим колективом.

Оволодіння знаннями, вміннями і навичками у вирішенні організації диригентської діяльності вчителя музичного мистецтва зводиться до найважливішого — вдосконалення його самостійної роботи. Вона повинна моделювати дійсний процес творчої діяльності диригента. Навчити майбутнього вчителя самого опрацьовувати пісенний шкільний репертуар, сформувати знання, уміння самостійної роботи над ним означає вирішити ряд творчих завдань, які складають серцевину його диригентської діяльності в класі, в позакласній роботі за межами школи. Тому вдосконалення самостійної роботи майбутніх учителів музичного мистецтва доцільно здійснювати шляхом залучення їх у творчий процес, зміст і характер його наближений до змісту і характеру тих завдань, які доводиться вирішувати організаційно вчителю-диригенту в повсякденній практичній діяльності.

Методика репетиційної роботи.

Є дуже багато факторів, які суттєво впливають на вибір методів та прийомів роботи з хором. Однак, це не виключає можливості узагальнити основні моменти репетиційної роботи.

В загальних рисах план репетиції хору такий: Розспівування, програвання твору на фортепіано, робота над хоровими партіями, проспівування твору в цілому.

При роботі над хоровими творами диригент повинен пам'ятати, що основною метою є реалізація творчого задуму композитора. Для цього необхідно вирішити ряд вузько технічних завдань: якісне звукоутворення, дихання, артикуляція, голосоведення і стрій. Постійна робота в колективі в цьому напрямку дозволить хору набути міцну професійну форму. Уся робота по налагодженню чистого і відстроєного звучання тісно пов'язана із завданням створення художнього образу музичного твору.

Репетиція - це основна форма роботи диригента з хором. Вона повинна бути детально продумана та спланована. Після розспівування, починається наступний етап репетиції - розучування твору. Цьому передують велика самостійна робота хормейстера по глибокому його вивченню з усвідомленням творчого задуму композитора та виявленням засобів художньої виразності.

Поточний контроль: проведення практичних занять.

Підсумковий контроль: проводиться з метою оцінки результатів навчання та здійснюється у формі проведення семестрового контролю в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Питання, задачі, завдання для підсумкового контролю знань і вмінь студентів.

Знання, уміння і навички, набуті у межах дисципліни «Практика роботи з хором», оцінюються за результатами репетиційного процесу, концертної діяльності.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи оцінювання, які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки хормейстера перевага надається оволодінню методикою роботи з академічним хором.

Студент повинен володіти теоретичними знаннями про основні вокальні-хорові навички, знати загальні форми організації виконавської діяльності академічного хорового колективу, засоби взаємодії диригента з хоровим колективом, закономірності психічного розвитку виконавця та особливості їх прояву у виконавському процесі в різні вікові періоди, специфіку роботи над вокально-хоровим навичками, основні хорові стилі та жанри, специфіку репертуару академічного хорового колективу.

Крім того, бакалавр повинен вміти здійснювати на високому художньому та технічному рівні музично-виконавську діяльність у академічному хоровому колективі, аналізувати хоровий репертуар з виконавсько-методичних позицій, аналізувати та критично оцінювати власне виконання, розробляти та реалізовувати творчі проекти за участю хорового колективу.

До студента-бакалавра ставляться такі вимоги:

- складання анотації хорового твору;
- вивчення хорової партитури (гра хорової партитури на фортепіано напам'ять, спів хорових партій напам'ять)
- складання плану-конспекту заняття;
- організаційна робота (підготовка партитур для хору);
- робота з хором (розучування твору, робота над вокально-хоровими труднощами, можливе концертне виконання).

Вимоги оцінки практичної роботи з хором:

- настройка від камертона;
- вокальний показ зі збереженням критеріїв академічного співу;
- постановка вокально-хорових завдань (ансамбль, стій, динаміка і ін.);
- володіння професійною термінологією;
- оцінка і усунення помилкових дій;
- робота з колективом (організація, професійна мова, темп).

Вимоги оцінки виступу в якості диригента:

- диригування твором напам'ять;
- техніка диригування;
- емоційно-образне втілення змісту твору і його передача в диригентському жесті і міміці;
- відповідність реакції хорового колективу диригентському жесту.

Підсумковий контроль враховує також рівень відвідування студентом хорових репетицій, його активність та уважність у процесі вокально-хорової роботи, консультативну роботу студентів з молодшими учасниками хорового колективу, участь у концертній та конкурсній діяльності, емоційний відгук та відповідність високо професійній фаховій підготовці хору.

8.Схема нарахування балів

I семестр		II семестр		
100		100		
Сума балів за всівидинавча льній діяльнос ті	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики		для заліку
90 – 100	A	5	відмінно	зараховано
82 – 89	B	4+	добре	
74 – 81	C	4		
64 – 73	D	3+	задовільно	
60 – 63	E	3		
35 – 59	FX	2	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів:

При оцінюванні враховуються такі складові:

- Рівень опанування диригентських технік;
- Вміння грамотно артикулювати власну думку;
- Аргументація необхідності виконання завдання;
- Вільне ведіння діалогу з колективом;

- Вміння викликати зацікавленість колективу у сумісній роботі над репетиційним завданням;
- Контроль поставленого завдання;
- Об'єктивність та справедливість у оцінюванні виконаного колективом завдання;
- Поєднання загально-музичного завдання з елементами хорової звучності;
- Диференціація музичного матеріалу фактурі хорового твору за формоутворюючими факторами;
- Виразний мануальний показ проартикульованого завдання;
- Використовування фахового понятійно-концептуального апарату;
- Влучне використання творів(метафор, алегорій, гіпербіл тощо).

Професійні дані, рівень володіння основними виконавчими навичками:

-якість організації ігрового апарату;

-свобода орієнтування на інструменті;

-якість інтонування;

-рівень володіння виконавською технікою;

-володіння основними артикуляційних прийомами;

-рівень слухового контролю.

Якість виконання екзаменаційної програми:

-ступінь реалізації художніх завдань, закладених в виконуваної музики;

-емоційна подача;

-якість звукобудування відповідно з характером і стилем музики, що виконується.

Для об'єктивного визначення рівня професійних даних, якість виконуваної програми оцінюється за шкалою:

Оцінка «**відмінно**» (90-100 балів) ставиться, якщо:

- завдання практики виконані повністю з використанням творчого підходу;
- студент-бакалавр показав високі результати у здійсненні науково-дослідної діяльності під час практики;
- звітна документація представлена в повному обсязі у встановлений термін після закінчення практики, оформлена на високому рівні;
- у ході підсумкової бесіди бакалавр демонструє вільне володіння знаннями та вміннями, що були застосовані в процесі практики;
- Ґрунтовно і аргументовано здійснює самоаналіз професійної діяльності.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90 – 100	A

Оцінка «**добре**» (74-89 балів) ставиться, якщо:

- студент глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає при цьому помилки;
- завдання практики виконано повністю. Вся звітна документація представлена в повному обсязі.
- звітна документація оформлена відповідно до вимог науково-педагогічної практики і представлена у встановлений термін після закінчення практики;

- в ході підсумкової співбесіди бакалавр може аргументувати вибір методів і форм організації навчально-виховної діяльності студентів в ході проведених ним занять з дисципліни.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	64 – 73	D
	60 – 63	E

Оцінка «**задовільно**» (60-73 бали) ставиться, якщо:

- студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань.
- у представленій документації відсутні певні звітні методичні матеріали.
- документація оформлена недбало, епізодично висвітлює діяльність практиканта.
- матеріали представлені поза встановленого терміну.
- бакалавр не може аргументувати вибір методів і форм організації навчально-виховної діяльності студентів в ході проведених ним занять з дисципліни.

За національною шкалою	За 100 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35 – 59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	0 – 34	F

Оцінка «незадовільно» (FX – з правом перескладання) (35-59 балів)

ставиться, якщо:

- студент-бакалавр мав грубі порушення у виконанні графіка роботи в ході практики;
- студент-бакалавр не спроможний здійснювати продуктивну діяльність на рівні, що відповідає освітньо-кваліфікаційним вимогам;
- план практики виконаний частково;
- звітна документація представлена не у повному обсязі;
- студент-бакалавр засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях;
- припускається помилок або неточностей у формулюваннях;
- порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу;
- має складнощі при виконанні практичних завдань.

Рекомендована література

1. Вей Лімін Методика формування вокальної культури майбутнього вчителя музики. (Автореф. дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова Інститут мистецтв. – Київ, 2014.
2. Єрошенко О. В. Емоційний аспект вокальної творчості: формування та становлення науково-теоретичних засад проблематики. Культура України : зб. наук. пр. Харків: Харк. держ. акад. культури, 2014. 192-199, 20с.
3. Кифенко, А. М., Голян, Х. В. Акустичні особливості хорового співу, 2018.
4. International scientific conference Modernization of education system, world trends and national peculiarities: International scientific conference. Kaunas, 141-113.
5. Козир, А. В. Теорія та практика формування професійної майстерності вчителів музики в системі багаторівневої освіти. (Дис. канд. пед. наук), НПУ імені М. Драгоманова. Київ, 2011.
6. Коробка Т. С. Комунікаційний процес у хоровому виконавстві як складна система творчих взаємозв'язків. Науковий вісник НМАУ ім. П. І Чайковського: збірник статей. Культурологічні аспекти сучасного мистецького дискурсу. Пам'яті Л. К. Каверіної. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2013, 377-392, 106с.
7. Мельник О. П.. Формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх вчителів музики як педагогічна проблема. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. Київ: НПУ, 8(13), 2013, 108-113.
8. Фаньцзюань, Мен. Особливості хорового навчання школярів у дитячих школах мистецтв. Науковий вісник Південноукраїнського

національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, 2, 2015, 55-62.

9. Федюра, С. А. Хорове виконавство на сучасному етапі. Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки, 1, 2013, 71-74.
10. Kifenko, A. M. The influence of choral performance on the artistic and communicative process. Forming of modern educational environment: benefits, risks, implementation mechanisms: International scientific-practical conference. Tbilisi, 2017, 158-160.

Інформаційні ресурси:

1. <https://search.rsl.ru> >record
2. www.fleita.com > archive > index.php
3. <http://videopartitura.ru/cat/hor>
4. <http://hor.by>
5. <http://vesid.narod.ru>
6. <http://www.notes.vg.com.ua>
7. <http://www.nlib.org.ua/parts/hor.html>